

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. III. Quotuplex sit perfectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

re, aut servus perfectiùs servire, aut sponsa sponsum perfectiùs amare possunt, quàm si semper agant, quæ, quòmodo, & quia Artifici, Domino, sponso maximè placeat.

2. Quia ex hoc ipso modo explicandi perfectionem facillè colligitur, quantum aliquis in perfectione profecerit, non enim quilibet ex his tribus actibus alios sub se gradus conueniat, & quoad *substantiam* quidem ille censeatur Deo magis placere, in quibus homo plùs abstinet, aut sustinet, aut non ad propriam duntaxat, sed alienam etiam salutem diriguntur: quoad *modum* verò DEO magis placeat, qui diligentè, alacriter, & constanter operatur: & quoad *finem* denique magis placeat, qui minùs de solatio, præmio, laude humana pro operibus suis quærit, aut admittit, facilius patet, tantò majorem quemque in perfectione profecerit fecisse, quantum perfectiùs gradus hos assignatos impleverit.

3. Quia idem modus percommode etiam ostendit, quantum quis in suo statu perfectus esse possit, atque adeò quòmodo à Christo per illa verba Matth. 5. ad perfectionem imitari sint; *Estote perfecti, sicut & Pater vester cœlestis perfectus est*. etsi enim multi excusare se possint, quòd non possint vana austeritates, aliàque opera valde ardua suscipere, nec minus excusare se potest, quòd non possit facere, quia Deus, & quò modo vult, & quia vult, cum Deus nihil homine ultra vires & statum illius exigat, & ut bene Thomas Kempensis l. 1. c. 15. advertit, magis penset, ex quo to quis agat, quàm quantum faciat. Quæ omnia pariter siùs explicanda erunt, quia super illis tanquam solidò fundamento omnia, quæ deinceps de perfectione dicentur, construenda atque fundanda sunt.

CAPUT III.

QUOTUPLEX SIT PERFECTIO

1. **H**Æc divisio meliùs explicari non potest, quin Thomam Ducem sequamur, qui, ubi in 2.2.2. fuse probasset, perfectionem in caritate consistere, & illa sit unio cum Deo utpote ultimo fine, postea a. 1. 1. riuùs progreditur, ad diversam habitudinem caritatis.

candam, dum ait caritatem quadrupliciter considerari posse
 1. Ex parte diligibilis, ut diligatur aliquid, quantum dili-
 gi potest; & sic Deus nec in via, nec in patria perfecte diligi
 potest, cum sit infinite diligibilis. 2. Ex parte diligentis;
 ubi tunc caritas est perfecta, quando quis diligit tantum,
 quantum potest, quod contingit tribus modis; quorum pri-
 mus est, ut totum cor hominis actualiter semper feratur in
 Deum, & hæc est perfectio caritatis in patria, unde & perfe-
 ctio *beatitudinis* vocari potest; in via namque ordinariè pos-
 sibilis non est ob humanæ vitæ infirmitatem. Secundus
 modus est, ut quis totum cor suum habitualiter ponat in
 DEO, ita scilicet, ut nihil cogitet, velit, quod divinæ di-
 lectioni sit contrarium, quale est solum peccatum morta-
 le; & hæc caritas, quia est de necessitate salutis, merito per-
 fectio *necessitatis* appellari potest. Tertius modus est medius
 inter hos duos, ad quem duo capita requiruntur. 1. Ut,
 quandoquidem aliquis actualiter in Deum semper ferri non
 potest, conetur saltem, quantum necessitas præsentis vitæ
 patitur, actualiter cum DEO uniri; sicut enim in cælo est
 una continua amoris operatio, ita in hac vita tantò magis
 participat homo de illius status perfectione & beatitudine,
 quanto magis participat de unitate & continuitate amoris,
 quod fieri potest, si ipsam etiam cessationem, puta somni
 vel occupationis naturalis ad prædictam amoris operatio-
 nem ordinet. 2. Ut vitia & passionis sic habeat mortifica-
 tas, ut ab illis vix aut parùm retardetur in unione cum Deo,
 sed potius fruatur pace interna, quæ est effectus perfectæ ca-
 ritatis, & consistit in hoc, quòd omnes motus appetitivi in
 uno homine conquiescant, & sic unionem inter se habeant;
 quæ quidem perfectio in hac vita haberi potest, estque sum-
 ma perfectio, ad quam tamen quia nemo per se obliga-
 tur, sed solummodo sub consilio est, ideo perfectio *consi-
 lis* vocatur.

11. Alii cum S. Bernardo triplicem perfectionem juxta
 triplicem caritatem, Dei scilicet, Proximi, & sui ipsius di-
 stinguunt, & hanc à Christo Matt. 22. indicatam volunt,
 dum legis Doctore quærenti, quod esset mandatum ma-
 gnum in lege? respondit: *Diliges Dominum Deum tuum ex
 toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua; hoc*

est primum & maximum mandatum; secundum autem finis est huic: *Diliges Proximum tuum sicut teipsum.* De qua triplici perfectione locutus est S. Bernardus S. 1. de Festo Petri & Pauli, dum dixit: *Arbitror, quod tu, qui in Congregatione es, bene vivis, si vivis ordinabiliter, sociabiliter humiliter. Ordinabiliter tibi, sociabiliter proximo, humiliter DEO.*

III. Alii juxta varios vitæ spiritualis & caritatis dividunt perfectionem in vitæ activæ, contemplativæ, mixtæ perfectionem. Activa vitæ perfectio est, quæ expresso studio actionibus vacat, ut se ad contemplationem veritatis, & amoris perfectionem disponat. Contemplativa vitæ perfectio est, quæ mentem a terrenis abductam divina, atque in ipsum DEUM transfert. Mixtæ denique vitæ perfectio est, quæ utriusque prædictæ vitæ activæ conjungit, & miscet, atque ad animarum salutem præsertim ordinat. De quibus tribus speciebus, perfectio sic loquitur S. Augustinus l. 10. de civ. c. 2. & 19. *In illis vitæ generibus, uno scilicet non segniter, sed in contentione & inquisitione veritatis otioso, altero in gerendis humanis negotioso, tertio ex utroque genere comparato, quis salva fide quisque possit in quolibet eorum vitam ducere ad sempiterna premia pervenire, interest tamen, quid teneat veritatis, quid officio caritatis impendat.*

IV. Alii denique caritatem secundum triplicem gradum incipientium, proficientium, & perfectorum considerant, dividunt perfectionem in vitæ purgativæ, illuminativæ, unitivæ perfectionem; quamquam hæ triplices vitæ partes integrales perfectionis, vel perfectæ caritatis, species dici debeant. Est autem hæ divisio triplicis vitæ cæteris apta ad naturam perfectionis explicandam, atque ab Ascetis & Patribus Spiritualibus ordinariè utitur, quorum vestigiis proinde insistendo, etiam in hac perfectione eam potissimum adhibere placuit ad Theologiam activæ naturam atque præstantiam declarandam. Proinde intelligenda.

V. Notandum est, in Sacra Scriptura vitam nostram passim ambulationi, per quam ex hoc mundo velut ex cælum velut Patriam nostram ambulemus. Sic enim

stus Jo. 12. hortatur: *ambulate, dum lucem habetis*; sic S. Paulus 1. Thess. 4. *in sapientia ambulate ad eos, qui foris sunt*. Sic DEUS ipse Salomonem 3. Reg. *Si ambulaveris in viis meis &c.* Sic Ezechias ad DEUM 4. Reg. 20. ait; *Obsecro, Domine, memento, quæso, quomodo ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto*. Quibus pedibus autem hæc ambulatio perfici debeat, pulchrè S. Augustinus in Epist. ad Maced. ostendit, dum ait: *Ad Deum, qui ubique presens est, non pedibus licet ire, sed moribus; mores autem nostri non ex eo, quod quisque novit, sed ex eo, quod diligit, diiudicari solent; nec faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali sint amores*. Clariùs verò hos pedes in Pl. 33. indicans, *pes tuus, inquit, amor tuus; habeto duos pedes, noli esse claudus. Duo pedes sunt duo amores Dei & proximi. Hoc enim mandatum habemus à Deo, teste S. Joanne 1. c. 4. ut, qui diligit DEVM, diligat & Fratrem suum*.

VI. Ex qua doctrina supposita facilè nunc triplicis viæ Spirituales supra indicatæ divisio colligitur. Nam sicut in omni via tres quodammodo termini reperiuntur, nempe terminus, à quo receditur: terminus, ad quem tenditur: & terminus intermedius, per quem ambulatur; ita & in ambulatione Spirituali tres similes termini reperiuntur, nempe peccatum, à quo recedere oportet, id quod per viam purgativam obtinetur: Virtutes, per quas transire & pervenire ad ultimum finem necesse est, uti per viam illuminativam contingit: & tandem DEUS, ad quem possidendum, velut terminum tota ambulatio Spirituales instituitur. Quod per viam unitivam impetratur. Quæ sanè tres viæ clarè jam olim à S. Davide Pl. 33. indicatæ sunt, dum dixit; *Quis est homo, qui vult vitam? diligit dies videre bonos? Diverte à malo* (id est, peccato, quod unice disjungit & minuit possessionem summi boni, atque adeò propriè malum vocari potest) *& fac bonum* (id est, virtutes, quæ solæ propriè rationem veri boni continent) *inquire pacem* (id est unionem cum DEO, per quam solam vera pax obtinetur) *& persequere eam*. Imò eandem triplicem viam tam in veteri, quam novo Testamento præfiguratam quidam existimant. In veteri quidem, dum Moyles & Aaron ad Pharaonem Exod. dixerunt: *Deus Hebræorum vocavit nos, ut eamus viam trium*

trium dierum in solitudinem, & sacrificemus Domino Deo in deserto. Per quos tres dies rectè intelligitur triplex illa via, per quam veri Israëlita ex Aegypto mundi in solitudinem perfectionis deducuntur. In novo autem Testamento eandem præfiguratum existimant tum per triduum, quo Populus Israeliticus per tres dies in deserto ambulavit, tum per Christum Matth. 18. secutus est: vel B. Virgo & S. Ioseph cum eodem Christum duodennem deperditum quaesiverant: tum per tres Apostolos Petrum, Jacobum, & Joannem, quos Christus reliquit secum in montem Thabor & Oliveti ascendit; per S. Petrum namque qui assiduis lacrymis pedum suorum desolebat, rectè via purgativa & status incipientium: per S. Jacobum verò, qui Supplantatorem significat, rectè via illuminativa & status proficientium, qui per virtutum exercitationem omnes malas inclinationes, & prava desideria supplantarunt, indicatur: & per S. Joannem Baptistam, qui gratiam significat, & præ cæteris diligebatur, & vicissim ab eodem diligebatur, rectè via unitivam status Perfectorum, qui ex singulari gratia ad intimam familiaritatem & unionem pervenerunt, præfiguratur dicitur.

CAPUT IV.

COROLLARIA QUÆDAM EX DIC-
TA THEOLOGO ASCETICO BENEDICTO
OBSERVANDA DEDUCUNTUR.

I. **E**X hætenus dictis facilè corollaria quædam deducuntur, quæ, sicut naturam perfectionis non solum rectè illustrent, ita meritò per diligentem notandam præcipue, qui perfectam Theologiæ Asceticæ notitiam habere cupit.

II. Et primò quidem colligitur, gravem esse errorem, qui falsò sibi persuadent, perfectionem in aspectu corporis, & aliis similibus exercitiis consistere; namque est Abbas Moyses apud Cassianum coll. 5. pronuntians, *ieiunia, vigilia, meditatio Scripturarum, nuditas, &c. non perfectio omnium facultatum non perfectio, sed perfectio*